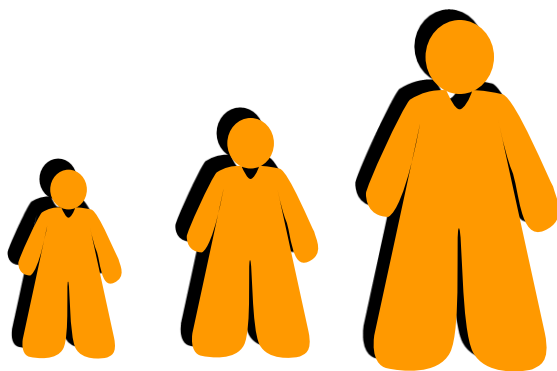




อนามัยแม่และเด็ก ภาคเครือข่ายระดับตำบล





ความเป็นมาและความสำคัญ



บุคลากรสาธารณสุข
ให้บริการอนามัยแม่และเด็ก

~~พ่อ แม่ ผู้เลี้ยงดูเด็ก มีพฤติกรรม
อนามัยแม่และเด็ก
ที่ถูกต้องเหมาะสม~~

ตั้งรับ

มาตรฐาน ร.พ.สายใยรักแห่ง
ครอบครัว
(สธ. พัฒนาระบบบริการ)



ความเป็นมาและความสำคัญ



บุคลากรสาธารณสุข
ให้บริการอนามัยแม่และเด็ก

พ่อ แม่ ผู้เลี้ยงดูเด็ก มีพฤติกรรม
อนามัยแม่และเด็ก
ที่ถูกต้องเหมาะสม

ตั้งรับ

มาตรฐาน
ร.พ.สายใยรักฯ
(สธ. พัฒนาระบบ
บริการ)

เชิงรุก

แผนที่ทางเดิน
ยุทธศาสตร์
(ภาคีเครือข่าย
แสดงบทบาท)



ความเป็นมาและความสำคัญ



กิจกรรม

ภาคีเครือข่ายสาธารณสุขและ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมมือ
กันขับเคลื่อนงานอนามัยแม่และเด็ก
(ดำเนินงาน 4 ตำบล/4 จังหวัด)





ความเป็นมาและความสำคัญ



กิจกรรม

ชุมชนร่วมพัฒนาและปรับพฤติกรรม
ด้านแม่และเด็ก
โดยใช้แผนที่ทางเดินยุทธศาสตร์
เป็นเครื่องมือดำเนินงาน





วัตถุประสงค์



เพื่อเรียนรู้ ถึงบทบาท

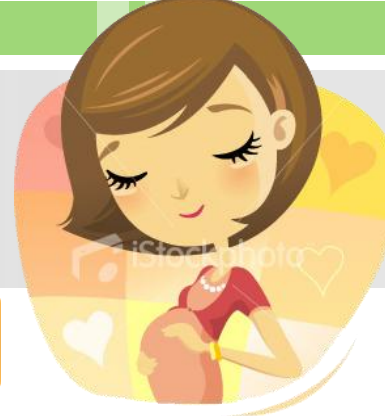
**การทำงานของภาคีเครือข่ายในตำบล
ผู้บริหารท้องถิ่น / กรรมการกองทุนฯ /
จนท.สาธารณสุข / ครูพี่เลี้ยงเด็ก /
แกนนำสตรี-อสม.**

ถอดบทเรียน

**สกัดความรู้ โดยการถอดบทเรียน
วิธีการปฏิบัติงาน
และประสบการณ์ที่พึงลึกจากภาคีเครือข่าย**



กระบวนการ BAR



ขั้นตอน

- 1. เตรียมการถอดบทเรียน**
- 2. สร้างทีมงานและกำหนดบทบาทหน้าที่**
 - นวก. ส่งเสริมสุขภาพและสิ่งแวดล้อม
 - เลือกกลุ่มภาคี / หน้าที่ ตามความสมัครใจ
 - คุณอำนวย
 - ผู้จัดบันทึก



กระบวนการ BAR



ขั้นตอน

3. ชี้แจงรูปแบบการถอดบทเรียนให้ทีมงานทราบโดยเอกสาร

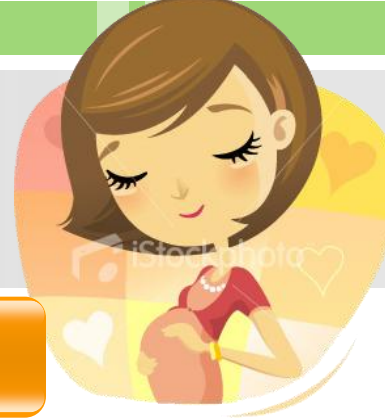
- รายชื่อสมาชิกเครือข่าย 5 กลุ่ม
- แบบบันทึกเรื่องเล่า
- ระบุประเด็นคำถาม/ผลลัพธ์ที่ต้องการ

ถาม : วัตถุประสงค์สำคัญของการ ถอดบทเรียน คืออะไร

ตอบ : คือ อยากรู้ว่า ทุกภาคีเครือข่ายและแกนนำ
มีส่วนร่วมทำอะไร ทำอย่างไรบ้าง (กระบวนการทำงาน)
ที่ช่วยให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
การดูแล ตนเองและลูก ของ แม่ พ่อ ผู้เลี้ยงดูเด็ก



กระบวนการ BAR



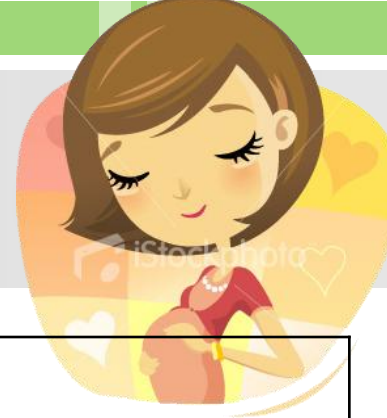
ขั้นตอน

ถาม : อยากได้บทเรียนเรื่อง /ประเด็น อะไร

ตอบ : บทเรียนที่อยากได้ คือ ภาควิเคราะห์ และแนะนำ
มีส่วนร่วมทำอะไร และทำอย่างไร ที่ช่วยให้เกิด
การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การดูแลตนเองและลูก
ของแม่ พ่อ ผู้เลี้ยงดูเด็ก



ผลลัพธ์



แบบฟอร์มที่ 3 : บันทึกการจัดการความรู้

ชื่อหน่วยงาน : กลุ่มพัฒนาการส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 8

องค์ความรู้ที่เลือก บทบาทและกระบวนการทำงาน ของภาคีเครือข่าย

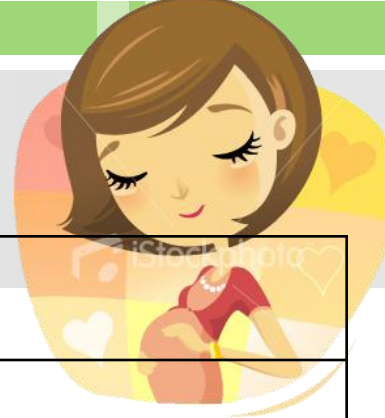
กลุ่ม กลุ่มผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

FA คุณนพรัตน์ พลิตากุล note taker คุณมณฑวรรณ ยุชังกุล ผู้ถ่ายภาพ คุณพัฒน์ดา ขาดิพันธ์
วันที่ 8 สิงหาคม 2554 ณ ห้องประชุม ดลิตารมเยศ 1 โรงแรมพิมาน จังหวัดนครสวรรค์

ที่	แหล่งความรู้	เนื้อหา	องค์ความรู้ที่สกัดได้
	คุณสวีน รอดทิม รองนายก อบต. พนมเศษ จ.นครสวรรค์	ท้องถิ่น ได้ร่วมอบรม กับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ทราบถึงวัตถุประสงค์ของโครงการ อบต.ร่วมสนับสนุนงบประมาณ แต่ก่อนเคยมีการอบรมใช้งบประมาณของ สปสช. ได้แนะนำในหมู่บ้านเรื่องการเลี้ยงดูเด็ก มีปัญหาอะไรบ้าง การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ในคนที่แต่งงานใหม่สงสัยว่าท้องให้ไปฝากท้อง ผู้ใหญ่บ้านก็ช่วยกันดูแลด้วย	-สนับสนุนการจัดอบรมโดยอบต. สนับสนุนงบประมาณ -เจ้าหน้าที่สาธารณสุขอบรมให้ความรู้
	คุณดอกกรัก บริสุทธิพันธ์ เลขาธิการนายก อบต.พนมเศษ จ.นครสวรรค์	ผมเป็นเจ้าหน้าที่อนามัยพนมเศษ เกษียณแล้ว ลูกหลานผมให้กินนมแม่จน 2 ขวบ เคยรณรงค์ในอนามัยให้คลอดลูก 3,000 กรัมขึ้นไป อบต.สนับสนุนการดูงาน การประชุมตลอด ประสานงานกันใกล้ชิด และช่วยเครื่องสูบยาด้วย	- สนับสนุนการดูงาน การประชุม การจัดรณรงค์ - สนับสนุนการดูแลก่อนและหลังคลอดให้เลี้ยงลูกด้วยนมแม่ -ประสานงานในพื้นที่อย่างใกล้ชิด



ผลลัพธ์



แบบฟอร์มที่ 3 : บันทึกการจัดการความรู้

ชื่อหน่วยงาน : กลุ่มพัฒนาการส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 8

องค์ความรู้ที่เลือก บทบาทและกระบวนการทำงาน ของภาคีเครือข่าย

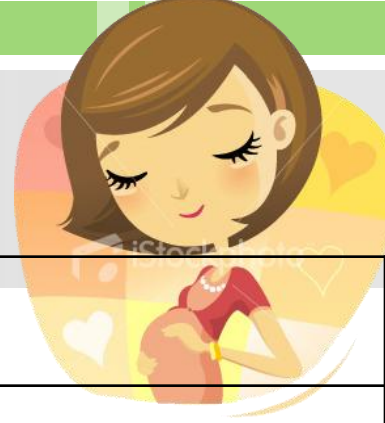
กรรมการกองทุนสุขภาพตำบล

FA คุณพะเยาว์กรีกา note taker คุณพนีย์ บัณฑิตวงศ์ ผู้ถ่ายภาพ คุณพัฒน์ดา ขาดิพันธ์
วันที่ 8 สิงหาคม 2554 ณ ห้องประชุม ดลิตารมยศ 1 โรงแรมพิมาน จังหวัดนครสวรรค์

ที่	แหล่งความรู้	เนื้อหา	องค์ความรู้ที่สกัดได้
	คุณสงวน นพคุณ (ตำบลทุ่งโพ)	การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านอนามัยแม่และเด็กที่ผ่านมาจะเป็นการประชาสัมพันธ์ ให้แม่รู้ว่าต้องกินอย่างไร แต่ปัญหามีอยู่ว่า การทำงานตอนเช้า ต้องรีบไปทำงาน มีอะไรที่บ้านก็กิน หากที่บ้านมีความพร้อม มีรถที่จะไปทำงาน มีอุปกรณ์ ทำให้กิน ทำให้อิ่มได้ ต้องมีปัจจัยหลาย ๆ อย่าง	- การประชาสัมพันธ์ จะช่วยให้เกิดการรับรู้ - พฤติกรรมหรือการปฏิบัติจะเปลี่ยนได้หรือไม่ ขึ้นกับหลายปัจจัย
	คุณสัมพันธ์ สารสุวรรณ (ตำบลทุ่งโพ)	พฤติกรรมของคนเปลี่ยนไป สมัยโบราณ ทำไร่ ทำนา อยู่กับครอบครัว เมื่อมีคนท้องคนในบ้านก็จะทำใจว่าให้อยู่กับบ้าน และมีหน้าที่ต้องเลี้ยงลูก แต่ปัจจุบันมีการศึกษาเพิ่มมากขึ้น ทำให้ต้องไปทำงานไกลบ้าน ยกตัวอย่างจากตนเอง ลูกชายโทรมาบอกว่า ลูกสะใภ้ตั้งท้องได้ 2 เดือน และจะส่งหลานมาให้เลี้ยง ซึ่งเปลี่ยนไปจากเดิม ปัจจุบันโฆษณาให้ลูกกินนมกระป๋องจะมีเยอะมาก เช่นลูกสะใภ้ทำงานอยู่กรุงเทพฯ จะทำให้ลูกกินนมแม่ทำได้ยากเพราะเชื่อในโฆษณา	- สื่อ /โฆษณา (นมกระป๋อง) มีผลกระทบต่อการศึกษาเลี้ยงลูกด้วยนมแม่



ผลลัพธ์



แบบฟอร์มที่ 3 : บันทึกการจัดการความรู้

ชื่อหน่วยงาน : กลุ่มพัฒนาการส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 8

องค์ความรู้ที่เลือก บทบาทและกระบวนการทำงาน ของภาคีเครือข่าย

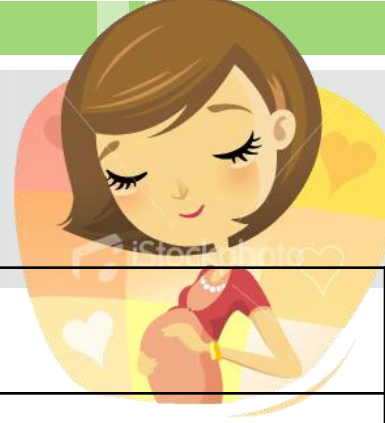
กลุ่ม เจ้าหน้าที่สาธารณสุข

FA คุณวันเพ็ญ ประเสริฐศรี note taker คุณนัยนา สำเภาเงิน ผู้ถ่ายภาพ คุณพัฒนิตา ขาดิพันธุ์
วันที่ 8 สิงหาคม 2554 ณ ห้องประชุม ดุสิตารมยศ 1 โรงแรมพิมาน จังหวัดนครสวรรค์

ที่	แหล่งความรู้	เนื้อหา	องค์ความรู้ที่สกัดได้
	คุณณรงค์ เกษร (รพ.สต.บ้านคลอง บอน)	ในตำบล มี 2 รพ.สต.: รพ.สต. พนมเศษ แก่นาเป็น อสม. เป็นสมาชิก อบต. อสม. ที่เป็นกลุ่มผู้สูงอายุและมี จนท. ที่ผ่านการอบรมแผนที่การ ยุทธศาสตร์ โดยให้พื้นที่ค้นหาปัญหาและหาแนวทางแก้ไข และ เผยแพร่ในชุมชนด้วย ทางพนมเศษช่วยกันคิดโดยใช้กระบวนการและ ดำเนินการ ตามตาราง 11 ช่อง ของงบประมาณ จัดซื้อหนังสือไว้ที่ รพ.สต. เพื่อไว้ให้ประชาชนได้อ่าน	- แผนที่ทางเดินยุทธ- ศาสตร์ เป็นเครื่องมือ ที่ ช่วยให้ชุมชนมาร่วมกัน ทำแผนการดำ เนินงาน ที่ตอบสนองความ ต้องการ ของประชาชน ในชุมชนเอง
	คุณ วันเพ็ญ ประเสริฐศรี (FA)	จัดเตรียมแผนที่ในชุมชน 11 ช่องและนำไปใช้ในพื้นที่อย่างไร	
	คุณลิตีมา ไม่สนธิ์ (รพ.สต. ท่งโพ)	-รพ.สต. บ้านน้ำพุ และ รพ.สต. ท่งโพ มี 15 หมู่บ้าน ครั้งแรกไม่แน่ใจ ว่าใช้งบประมาณ...ศูนย์ 8 ได้รับทำเพราะเป็นงานแม่และเด็กอยู่แล้ว ยินดีรับงาน ได้รับหนังสือเข้าร่วมโครงการแล้ว นำเรื่องโครงการชี้แจงใน เวทีประชุมต่าง ๆ เลือกกลุ่มเป้าหมายที่ร่วมดำเนินการ กลุ่มแรกเลือก อสม. กองทัพนมแม่ ผู้นำต่าง ๆ สตรีวัยเจริญพันธุ์ -ปัญหาที่มีคือ ผู้สูงอายุ (แอบป้อนกล้วย)ลูกสะก๊อจะเถียงไม่ได้	- กำลังสำคัญของงานแม่ และเด็ก ในชุมชนคือ อสม. - ผู้สูงอายุ ในชุมชน ยังมี ความเชื่อแบบเก่า



ผลลัพธ์



แบบฟอร์มที่ 3 : บันทึกการจัดการความรู้

ชื่อหน่วยงาน : กลุ่มพัฒนาการส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 8

องค์ความรู้ที่เลือกบทบาทและกระบวนการทำงานของภาคีเครือข่าย

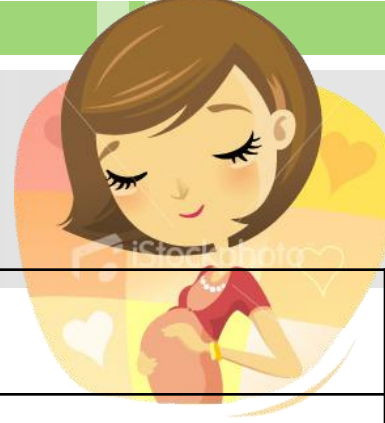
ครูพี่เลี้ยงเด็กประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

FA คุณรำไพ เกียรติอดิสร note taker คุณบำเพ็ญ ธนะแพทย์ ผู้ถ่ายภาพ คุณพัฒน์ดา ขาดิพันธุ์
วันที่ 8 สิงหาคม 2554 ณ ห้องประชุม ดลิตารมยศ 1 โรงแรมพิมาน จังหวัดนครสวรรค์

ที่	แหล่งความรู้	เนื้อหา	องค์ความรู้ที่สกัดได้
	คุณพรรณเพ็ญ หุโหละ และ คุณสุชาดา ปากเกร็ด ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุ่ง โพ อ. เมือง จ. อุทัยธานี	-การพาเด็กไปเรียนรู้นอกสถานที่ ได้คุยกับเด็กว่าจะไปที่ไหนดี เด็กส่วนมากจะไปที่ทุ่งนา เพราะว่าทำให้เด็กอยากรู้ อยากเห็นว่า รวงข้างเป็นอย่างไร ในศูนย์เด็กเล็กได้รับการเลี้ยงดูอย่างมีคุณภาพ ส่งเสริมพัฒนาการ การเล่นที่เป็นประโยชน์ มีอุปกรณ์การเล่น กลางแจ้ง มีการจัดอบรมครูพี่เลี้ยง มีอาหารเช้า อาหารว่าง ผลไม้ ให้เด็กได้รับประทาน	-การจัดการเรียนรู้ ให้เด็กมี ประสบการณ์จากการได้ เรียนรู้จริงและได้ปฏิบัติจริง จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการ เด็ก
	คุณศรีวรรณ เพชรรวงศ์ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กท่า ไม้ อ.พรานกระต่าย จ.กำแพงเพชร	-การจัดอาหารให้เด็กครบ 5 หมู่ พวกขนม จะเป็นถั่วดำ สาคุ ผลไม้ ฝรั่ง นมจะให้เด็กกินก่อนนอน เด็กเล็กจะให้ดื่มนมเป็นแก้ว สรุปว่า อาหารของศูนย์จะดีกว่า เช่น ส้ม พะโล้ ต้มจืด ขนมหวาน อาหารจะ เหมือนๆ กันอาทิตย์ละ 2 ครั้ง กำหนดเป็น 1 เดือน ประเมิน 3 ครั้ง - เด็กอายุ 2 เดือน ถึงจนเจริญเติบโตให้ดื่มนมอยู่ที่ศูนย์ วันละ 1 ถุง ถ้าไม่ให้เด็กดื่มนมที่ศูนย์ กลัวเด็กจะไม่ยอมดื่มและนำเอามาทิ้ง และกำหนดผลไม้ 3 วัน จะมีวิตามินซี และบำรุงฟัน ส่วนขนมที่เด็ก เอามาจากบ้านก็จะบอกให้เด็กเอากลับไปกินที่บ้าน	-การจัดอาหารที่มีคุณค่า ให้กับเด็ก



ผลลัพธ์



แบบฟอร์มที่ 3 : บันทึกการจัดการความรู้

ชื่อหน่วยงาน : กลุ่มพัฒนาการส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 8

องค์ความรู้ที่เลือก บทบาทและกระบวนการทำงาน ของภาคีเครือข่าย

กลุ่ม แกนนำสตรี และแกนนำอื่นๆ

FA คุณคุณณี แพสุวรรณ note taker คุณกมลกาญจน์ คัมพู ผู้ถ่ายภาพ คุณพัฒนิตา ขาดิพันธ์
วันที่ 8 สิงหาคม 2554 ณ ห้องประชุม ดุสิตารมยศ 1 โรงแรมพิมาน จังหวัดนครสวรรค์

ที่	แหล่งความรู้	เนื้อหา	องค์ความรู้ที่สกัดได้
	คุณคุณณี แพสุวรรณ (FA)	การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวดังแต่แรกเกิด จนถึง อายุ 6 เดือน : ในการส่งเสริม สนับสนุนให้มีการเลี้ยงลูก ด้วยนมแม่อย่างเดียวดังแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 6 เดือน แกนนำทำอย่างไรบ้าง	
	คุณสุจี บุญอยู่ (อสม. กำแพงเพชร)	ต้องไปเยี่ยมหลังคลอดในละแวกที่รับผิดชอบก็จะแนะนำ ให้กินนมแม่ให้มากที่สุด เท่าที่จะทำได้	-การเยี่ยมหลังคลอดพร้อมให้ คำแนะนำการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่าง เดียวดังแต่แรกเกิดจนถึง6ด
	คุณคุณณี แพสุวรรณ (FA)	แล้วรู้ได้อย่างไรว่ามีหญิงหลังคลอดในละแวกที่ตัวเอง รับผิดชอบ	
	คุณสุจี บุญอยู่ (อสม. ม.กำแพงเพชร)	หมอที่ รพ.สต. จะแจ้งชื่อให้ทราบทุกครั้ง ที่มีการประชุม ประจำเดือน	
	คุณจารุณี ประสิทธิ์ (แกนนำสตรี)	จะสอบถามหญิงที่ท้องอยู่เสมอว่า จะคลอดเมื่อไหร่ หรือ หากไม่พบหญิงที่ท้อง ก็จะถามจากญาติ	-ชุมชน ต้องสำรวจข้อมูลของชุมชน เอง ด้วย



บทเรียนรู้ : บทบาทการทำงานของ



1 ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2 กรรมการกองทุนสุขภาพตำบล

3 เจ้าหน้าที่สาธารณสุข

4 ครูพี่เลี้ยงเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5 แกนนำสตรี/อสม./แกนนำอื่นๆ





สรุป/บทเรียนรู้อะไรได้



1

ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น ทั้ง 4 ตำบล

ยินดีสนับสนุนการดำเนินงาน
อนามัยแม่และเด็กและพร้อมที่จะ
จัดทำแผนเพื่อการพัฒนาอย่าง
ต่อเนื่อง

2

กรรมการกองทุนสุขภาพตำบล
เชื่อว่าการประชาสัมพันธ์ ให้
ประชาชนรับรู้ถึงประโยชน์ใน
ประเด็น ฝากท้องเร็ว กิน กอด เล่น
เล่า นั้นจะส่งเสริมให้เกิดการ
ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้



สรุป/บทเรียนรู้อะไรได้

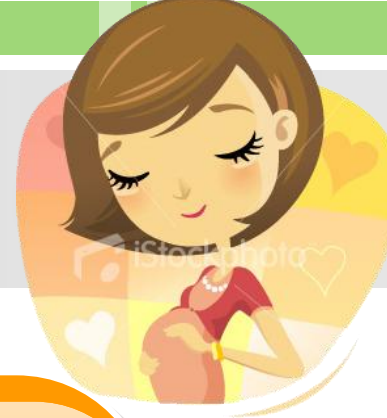


3

เครือข่ายเจ้าหน้าที่สาธารณสุข
พบว่า การคัดเลือกพื้นที่เพื่อดำเนินการ
ควรเลือกพื้นที่ที่ท้องถิ่น และ รพ.สต.มีความ
เข้มแข็ง เพราะกระบวนการทำงานของแกนนำ
ทุกประเภทและทุกระดับมีความสำคัญต่อ
การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมประชาชน



สรุป/บทเรียนรู้อะไรได้



4

ครูพี่เลี้ยงเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

**วิธีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม
ของผู้ปกครองจะช่วยสร้างความรัก
ความอบอุ่นให้เด็กได้**

**การจัดการเรียนรู้/การจัดอาหาร
ที่มีคุณค่าให้กับเด็กเป็นบทบาทที่ครู
ดำเนินการเพื่อให้เด็กมีพัฒนาการสมวัย**



สรุป/บทเรียนรู้อันได้



5

**สตรี/ อสม.เป็นแกนนำสำคัญในการ
ดำเนินงานแม่และเด็ก**

**การใช้แผนที่ทางเดินยุทธศาสตร์
เป็นเครื่องมือที่ดีที่ช่วยให้ชุมชนมาร่วมกัน
ทำแผนการดำเนินงาน ที่ตอบสนองความ
ต้องการของประชาชนในชุมชน**

**เชื่อว่าการให้ของขวัญ/รางวัล
(ในกิจกรรมรณรงค์) จะช่วยกระตุ้นให้เกิด
การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้**



สรุป/บทเรียนรู้อะไรได้



6

การมีผู้รู้หรือปราชญ์ (ผู้สูงอายุ) ในพื้นที่

นับว่าเป็นต้นทุนทางสังคม/เป็นโอกาสดี

**รวมทั้งกิจกรรมสานิตและ สื่อบุคคล
จะช่วยให้เกิดการสื่อสารเรื่อง/ประเด็นที่
ต้องการเผยแพร่ได้ดี**



การเผยแพร่ความรู้



- ขุมทรัพย์ความรู้กรมอนามัย
- Intranet



การต่อยอดองค์ความรู้



Step 1

ปู่ ย่า ตา ยาย เป็นผู้ดูแลเด็ก
มีความเชื่อแบบเก่า

Step 2

ให้องค์ความรู้แก่กลุ่ม
คือ ผู้สูงอายุ

Step 3

การดูแลสุขภาพมารดา/
ทารกและเด็กปฐมวัย



ขอบคุณค่ะ